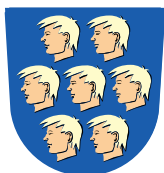

Nurmijärven kunta

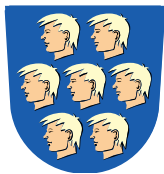
Tarkastuslautakunnan

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Sisällys

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
3 EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY JA TOIMENPITEET	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
4 STRATEGIAN TOTEUTUMINEN	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5.1 Konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5.2 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5.3 Ympäristötoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
5.4 Liikelaistosten tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	3
6 KUNNAN KOKONAISTALOUDEN TOTEUTUMINEN	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
6.1 Talousarvion toteutuminen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
6.2 Investointien toteutuminen	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
6.3 Kunnan taseaseman ja velkaantuneisuuden kehitys.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
7 KUNTAKONSERNI JA OMISTAJAOHJAUS.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
7.1 Nurmijärven Sähkö -konserni.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
7.2 Nurmijärven Kodit Oy.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
8 HENKILÖSTÖ.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
9 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN TOTEUTUMINEN.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
10 YHTEENVETO JA TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

5.4 Liikelaitosten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Nurmijärven Vesi-liikelaitos

Toimintakertomuksen mukaan tekopohjavesilaitoksen vedentuotanto käynnistyi huhtikuussa 2024. Teilinummen tekopohjavesilaitoksen toiminta perustuu Päijänteestä Teilinummenharjuun pumpattavaan raakaveteen. Nurmijärven asukasmäärän kasvaessa liikelaitoksen asiakasmäärä ja vedenkäyttö kasvaa. Vedenkäytön ennustetaan kasvavan pidemmällä ajanjaksolla 0,5 %:n vuosivauhdilla. Vedenottoilla tuotettiin yhteensä 2,05 milj. m³ talousvettä verkostoon, kun laskutettu määrä oli 1,76 milj. m³ eli 85,9 % tuotetusta vedestä (80,9 % vuonna 2023, 71,3 % vuonna 2022). Energiakulutus oli 1,43 GWh eli noin 0,7 kWh/m³. Valtuusto hyväksyi 28.8.2024 teollisuusjätevesisopimuksen, jonka mukaan Klaukkalan jätevesipuhdistamo ja Rajamäki-Klaukkala-siirtoviemäri siirtyi 1.1.2025 alkaen Nurmijärven Vesi -liikelaitokselle Anora Oy:ltä. Kirkonkylään rakennetaan uusi jätevedenpuhdistamo oheistiloineen. Klaukkalan uuden vesitornin yleis- ja toteutus suunnittelu sekä asemakaavaprosessi etenivät vuoden 2024 aikana.

Perttulan vesiosuuskunnan kanssa toteutui liiketoimintakauppa 1.7.2024, jolloin Vesiosuuskunta Perttulan asiakkaan, liiketoiminta ja omaisuus siirtyivät Nurmijärven Vedelle tasearvolla.

Tilikauden aikana talousarviossa vähennettiin tulomäärärahoja 460.000 euroa ja lisättiin talousarvion poistoihin 200.000 euroa.

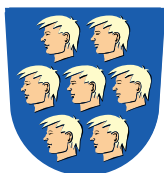
Nurmijärven Vesi- liikelaitos (1 000 €)	TA 2024	Muutos	TA+ muutos	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	12 854	-460	12 394	11 976	-418	-3 %
Liiketoim. /liittymismaksut	1 466	-400	1 066	1 076	102	1 %
Materiaalit ja palvelut	-3 861	0	-3 861	-3 749	113	3 %
Henkilöstökulut	-1 554	0	-1 554	-1 603	-49	-3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 100	-200	-3 300	-3 446	-146	-4 %
Liiketoiminnan muut kulut	- 175	0	-175	-234	-59	-33 %
Liikelylijäämä	4 239	0	3 669	3 239	-430	-12 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-238	0	-238	-362	-124	-52 %
Tilikauden ylijäämä	4 091	-660	3 431	2 877	-554	-16 %

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen liiketoiminnan tuotot olivat 11,98 milj. euroa, joka oli 3,0 % eli 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi. Tuottojen talousarviota alhaisempi toteutuminen johtui liittymismaksujen vähäisestä kertymästä, teollisuusjätevesisopimuksen toimenpanon viivästymisestä ja vedenkulutuksen arviotua alhaisemmasta toteutumisesta.

Rakentamishojelman mukaiset investoinnit oli 5,65 milj. euroa, mikä toteutui lähes suunniteluun 5,70 milj. euron mukaisena. Investoinnit jakautuivat uusien verkostojen rakentamiseen (20 %), verkostojen saneeraukseen (32 %), uusien laitosten rakentamiseen (16 %) ja laitossaneerauksiin (32 %).

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen taseen kumulatiivinen ylijäämä on 31 milj. euroa (2023;28,2 milj. euroa). Sijoitetun pääoman tuotto on 9,2 % ja kunnan sijoitusten osalta 9,9 %. Omavaraisuusaste on 45 % (2023; 45,9 %) ja lainakanta 3 milj. euroa. Likviditeetin hallinnassa käytetään joukkovelkakirjalainoja (lyhytaikainen). Toiminnan investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on negatiivinen, mikä kuvaa merkittävää investointitaakkaa. Kuitenkin vuoden 2024 investoinneista toteutettiin tulo-rahoituksella 84,8 %.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Asiakastyytyväisyys oli (touko-elokuu) 8,65, kun tavoite oli >8,58. Henkilöstön tyytyväisyys (3,4) oli tavoitetta ja vuoden 2023 tulosta parempi. Putkirikkojen suhteellinen määrä oli vähäisempi kuin vuonna 2023.

Aleksia-liikelaitos

Toimintakertomuksen mukaan kunnanvaltuusto hyväksyi 28.02.2022 § 15 kunnan omistajapoliittiset linjaukset, joissa on Aleksia-liikelaitoksen osalta todettu näkemyksenä omistamisen kehittämisvisiosta, että "Aleksian toiminta jatkuu toistaiseksi kunnan liikelaitoksena. Kunta omistajana arvioi ruoka- ja siivouspalveluiden tarkoituksenmukaisen tuotantotavan hyvinvointialueen vaikutusten selkeytyessä. Muuttuva toimintaympäristö voi edellyttää uudenlaista organisoitumistapaa. Selvityksessä kartoitetaan eri vaihtoehdot Aleksian toimintojen järjestämiseksi ja vaihtoehtojen arviointi."

Aleksia-liikelaitoksen toiminnan järjestämisen vaihtoehtoista laadittiin erillinen selvitys, joka valmistui syksyllä 2022. Aleksian tuotantotavan tarkastelun osalta loppuvuonna 2023 toteutettiin markkinavuoropuhelu, jonka yhteydessä selvitettiin mahdollisten ostajatahojen kiinnostusta Aleksiaan ja sen tarjoamiin palveluihin. Valtuusto päätti 13.3.2024 § 3, että Aleksia jatkaa toimintaa kunnan liikelaitoksena. Samalla päätettiin, että kunta vahvistaa omistajaohjaustaan Aleksia-liikelaitoksessa.

Toiminnan painopisteenä on ruokahävikin järjestelmällinen seuranta. Raportointia kehitetään edelleen ja saatua tietoa hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Ostojen seurantaa tehostettiin, mikä näkyi elintarvikemäärärahojen säästymisenä. Hävikki-teemaviikko järjestettiin syksyllä 2024 osallistamalla oppilaita enemmän kouluruokailun kehittämiseen. Elintarvikkeiden kotimaisuusaste oli 75 %.

Aterian tavoitehinta oli 3,32 euroa/ateria, kun toteutuma oli 3,16 euroa/ateria. Myös siivouksen hinta 23,97 euroa/neliö toteutui alle tavoitteen 25,94 euroa/neliö. Ruokahävikkitavoite (-15 %) ei toteutunut. Seurannan mukaan jätettä on kertynyt enemmän ja sivistystoimialan kanssa on sovittu toimenpiteistä, mutta niiden tulokset näkyvät viiveellä.

Määrärahamuutoksiin ei ollut tarvetta kertomusvuoden aikana. Talousarvio toteutui hieman suunniteltua paremmin.

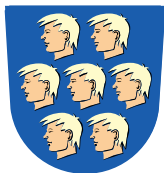
Aleksia-liikelaitos (1 000 €)	TA 2024	Muutos	TA+ muutos	TP 2024	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	9 472	0	9 472	9 089	-382	-4 %
Liiketoiminnan muut tuotot	81	0	81	144	64	79 %
Materiaalit ja palvelut	-3 255	0	-3 255	-3 110	144	4 %
Henkilöstökulut	-5 144	0	-5 144	-5 025	119	3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-100	0	-100	-65	35	35 %
Liiketoiminnan muut kulut	-1 054	0	-1 054	-1 044	10	1 %
Liikeliijäämä	0	0	0	-10	-10	100 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	11	11	100 %
Tilikauden ylijäämä	0	0	0	630	630	

Liikevaihto 9,1 miljoonaa euroa alitti talousarviotavoitteen 4 %. Talousarvion alitusta selittää mm. palvelumaksujen hyvitys 389.800 euroa sivistystoimialalle. Myyntipalveluiden ulkoiset tuotot ylittyivät talousarvioon verrattuna. Toimintakulut toteutuivat talousarviota pienempänä, kun toteutuma oli 97,1 %. Henkilöstökulut alittuivat 119.000 eurolla, mitä selittää henkilöstön pitämät palkattomat vapaat.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen taloudelliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet. Tilikauden ylijäämä jäi tavoitteesta 0,55 milj. euroa. Toimintakertomuksessa annettiin selonteko poikkeamien syistä. Liikelaitoksen oma-varaisuus on heikentynyt ja tunnusluku 45 % kuvaa huomattavaa velkataakkaa. Laskutetun vesimäärän osuus kasvoi. Vesijohtoon liitettyjen uusien kiinteistöjen (77) määrä väheni edellisestä vuodesta (124).

Valtuusto päätti 13.3.2024, että Aleksia-liikelaitos jatkaa toimintaa liikelaitoksena. Aleksia-liikelaitoksen toimintavuosi toteutui suunniteltua paremmin. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,63 milj. euroa. Aterian tavoitehintaa alittui 13 snt/ateria. Ruokahävikin määrää ei onnistuttu vähentämään. Elintarvikkejemäärän arvo oli 341.000 euroa.

Nurmijärven Vesi-liikelaitoksen vastine:

Aikaisemmin, vuoteen 2023 asti liittymismaksut kirjattiin velaksi, eli siirto- ja palautuskelpoisiksi, mikä alentaa omavaraisuutta merkittävästi. Siten omavaraisuuden tunnusluku (45 %) ei kuvaa täysin taloudellista tilaa, koska liittymismaksut ovat lähinnä kirjausteknistä velkaa. Muilta osin velkataakka on hallinnassa. Vuonna 2024 liittymismaksut kirjattiin arvonlisäverollisina suoraan tuloslaskelmaan ja ne ovat ainoastaan siirtokelpoisia.

Aleksia-liikelaitoksen vastine:

Hävikin hallinta ja hävikin vähentäminen ovat pitkäjänteistä toimintaa ja tuloksia saavutetaan viiveellä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulutuspalvelujen kanssa on merkittävässä roolissa ja sitä toimintamallia vahvistetaan edelleen. Aleksian henkilöstöä on ohjeistettu ja toimintaa seurataan järjestelmällisesti myös tulevina vuosina.